

Van	Onderwerp	Pagina
dr.ir. M.L.G.C Luijten (Maurice) Liaison Topsector Water & Maritiem M 06 46751989 E maurice.luijten@rvo.nl	Nationale ondersteuningsmogelijkheden bij RVO voor Topsector Water & Maritiem (selectie watertechnologie)	1/6

Datum

20 april 2020

Ten geleide

In dit memo geven wij de mogelijkheden aan voor nationale ondersteuning van de Topsector Water & Maritiem door de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO). De aanleiding is de vraag van Annemieke Nijhof als boegbeeld van de Topsector Water & Maritiem meer inzicht in de ondersteuningsmogelijkheden van RVO te krijgen waarvan de Topsector gebruik kan maken. Aan de orde komen:

- subsidies
- fiscale regelingen voor ondernemers
- kredietverlening en borgstelling
- specifieke ondersteuningsmogelijkheden voor TKI's
- toekomstige regelingen (in ontwikkeling)

Disclaimer: Nota Bene, dit overzicht is een moment opname. De ondersteuningsmogelijkheden bij RVO zijn constant in beweging. Daarom is voor elk instrument een hyperlink naar de website van de regeling opgenomen, waar openingsdata, voorwaarden en praktijkvoorbeelden altijd up-to-date zijn.

Inhoud (selectie van ondersteuningsmogelijkheden relevant voor watertechnologie)

1	Subsidies	3
1.1	MKB innovatiestimulering Regio en Topsectoren (MIT)	3
1.2	Privaat-publieke samenwerkingsverbanden Onderzoek en Innovatie (PPS-toeslag)	3
1.3	Demonstratie Energie- en Klimaatinnovatie (DEI+)	3
1.4	Demonstratie klimaattechnologieën en -innovaties in transport (DKTI-transport)	4
1.5	Topsector Energie: Urban energy	4
1.6	Call van KIA Landbouw, Water, Voedsel	4
1.7	Subsidieregeling Missiegedreven Onderzoek, Ontwikkeling en Innovatie (MOOI)	5
1.8	TechLeap (voorheen StartupDelta)	5
1.9	Fast Lane voor start-ups en scale-ups	5
1.10	Small business Innovation Research (SBIR)	6
1.11	Praktijkleren (PL)	6
2	Fiscale regelingen voor ondernemers	7
2.1	Wet Bevordering Speur- en Ontwikkelingswerk (WBSO)	7
2.2	Milieu-investeringsaftrek en Willekeurige afschrijving milieu-investeringen (MIA en Vamil)	7
2.3	Energie-investeringsaftrek (EIA)	7
2.4	Subsidie Duurzame Energieproductie (SDE++)	8

3	Kredietverlening en borgstelling	8
3.1	Garantie Ondernemingsfinanciering (GO)	8
3.2	Borgstelling MKB-kredieten (BMKB)	9
3.3	Innovatiekrediet (IK)	9
4	Specifiek voor TKI's	9
4.1	TKI-Netwerkactiviteiten in de MIT regeling	9
4.2	TKI-Innovatiemakelaars in de MIT regeling	9
4.3	Programma Ondersteunende activiteiten (POA, geen link)	10
5	Toekomstige ontwikkelingen	10
5.1	Impulsregeling Klimaatadaptatie (in ontwikkeling)	10

1 Subsidies

1.1 MKB innovatiestimulering Regio en Topsectoren (MIT)

Haalbaarheidsprojecten

Deze subsidie is bedoeld voor een mkb-bedrijf om technische en economische haalbaarheid van een voorgenomen innovatieproject in kaart te brengen, door bijvoorbeeld een literatuuronderzoek, octrooionderzoek, marktverkenning, concurrentieanalyse of industrieel onderzoek.

R&D samenwerking

Deze subsidie is gericht op samenwerking van minimaal twee mkb-ondernemers om producten, productieprocessen of diensten te ontwikkelen of verbeteren. Een project bestaat uit industrieel onderzoek en/of experimentele ontwikkeling, uitgevoerd door een samenwerkingsverband van mkb-ondernemers (elk voor eigen rekening en risico).

Kennisvouchers

'Waardebon' van maximaal 3.750 euro waarmee bedrijven bij een kennisinstelling kennisvragen kunnen stellen over vernieuwing van hun producten, productieprocessen of diensten. MKB-Bedrijven kunnen met de 'waardebon' maximaal 50% van de rekening van de kennisinstelling betalen.

Relevantie voor Topsector Water & Maritiem

Heel relevant. Van alle drie voorgenoemde opties wordt door bedrijven uit alle drie de TKI's volop gebruik gemaakt. Dit is daarmee voor MKB-bedrijven uit de Topsector een belangrijk instrument voor innovatie.

1.2 Privaat-publieke samenwerkingsverbanden Onderzoek en Innovatie (PPS-toeslag)

De Topconsortia voor Kennis en Innovatie (TKI's) kunnen voor hun programma PPS-toeslag verdienen. Zij moeten deze toeslag vervolgens inzetten in PPS-projecten die passen binnen de afgesloten KIA.

Het basisprincipe van de PPS-toeslag is dat voor iedere euro private R&D-bijdrage van een bedrijf aan een onderzoeksorganisatie, het ministerie van Economische Zaken en Klimaat € 0,30 PPS-toeslag in een pot stopt. Die pot kan dan weer worden ingezet voor nieuwe R&D projecten. Deze pot heet de PPS-toeslag.

Wie kan aanvragen?

De PPS-toeslag kan aangevraagd worden door een samenwerkingsverband van onderzoeksorganisaties en bedrijven, in zogenaamde publiek-private samenwerkingsverbanden (PPS). Een aanvraag is gericht op fundamenteel onderzoek, industrieel onderzoek en/of experimentele ontwikkeling.

Relevantie voor Topsector Water & Maritiem

De PPS-toeslag is hét vehikel binnen de Topsector Water & Maritiem voor het doen van onderzoek en ontwikkeling. Niet alleen MKB-bedrijven, maar ook grote ondernemingen kunnen hier i.s.m. onderzoeksorganisaties gebruik van maken. Voor alle drie de TKI's is dit de belangrijkste financiële bron voor het uitvoeren van hun kennis en innovatie agenda (KIA).

1.3 Demonstratie Energie- en Klimaatinnovatie (DEI+)

Wie kan aanvragen?

Ondernemers of eindgebruikers die innovatieve technieken willen toepassen waarmee CO2-emissiereductie kan worden gerealiseerd, zij kunnen subsidie aanvragen voor pilotprojecten en demonstratieprojecten.

Waarvoor kan aangevraagd worden?

Pilotprojecten en demonstratieprojecten.

Relevantie voor Topsector Water & Maritiem

In principe is dit een regeling van de Topsector Energie. Partijen uit de Topsector Water & Maritiem kunnen deze regeling ook gebruiken voor het realiseren van (grootschalige) pilots en demonstraties met een CO2 reducerende component.

1.4 Demonstratie klimaattechnologieën en -innovaties in transport (DKTI-transport)

Het doel van de regeling is productontwikkeling in de transportsector te versnellen om de afspraken uit het Energieakkoord en Klimaatakkoord te behalen. De regeling richt zich op transportoplossingen met een lage of zero CO2-uitstoot en thema's als elektrisch rijden en varen, efficiënte schepen, rijden op waterstof, biobrandstoffen in luchtvaart, scheepvaart en zwaar wegverkeer. De regeling ondersteunt demonstratieprojecten voor duurzaam vervoer waarvan de innovatie nog niet op de markt is, dat een sterke businesscase heeft en levensvatbaar is. Een DKTI project bestaat altijd uit partners uit de keten (verladers, reders en technologie ontwikkelaars) en/of met een kennisinstelling of NGO.

Wie kan aanvragen?

Samenwerkingsverband van partijen die samen de relevante keten omvatten, dus niet alleen de bouw van een schip, maar ook infrastructurele maatregelen die het gebruik van bijvoorbeeld een duurzame energiebron mogelijk maken.

Waarvoor kan aangevraagd worden?

Voor een proeftuin, experimentele ontwikkeling of een haalbaarheidsstudie naar een experimentele ontwikkeling.

Relevantie voor Topsector Water & Maritiem

Specifiek relevant voor binnenvaart en short sea, voor projecten die op het punt staan (grootschalig) te worden uitgerold. NB. het is niet zeker of de regeling uit 2018-2019 zal worden gecontinueerd.

1.5 Topsector Energie: Urban energy

Wie kunnen aanvragen?

Ondernemers, wetenschappers en kennisinstellingen

Waarvoor kan aangevraagd worden?

Projecten gericht op onderzoek of ontwikkeling van producten en diensten voor duurzame energie in de gebouwde omgeving, energieopwekking, energiebesparing of een flexibele betrouwbare energie-infrastructureur.

Relevantie voor Topsector Water & Maritiem

Bijv. projecten die te maken hebben met de klimaatadaptieve stad.

1.6 Call van KIA Landbouw, Water, Voedsel

Wie kan aanvragen?

Deze call is gericht op samenwerkingsverbanden van onderzoeksorganisaties en bedrijfsleven.

Waarvoor kan aangevraagd worden?

Deze call is gekoppeld aan de Missie Landbouw , Water, Voedsel.

Het is de eerste gezamenlijke call van de topsectoren Agri & Food, Tuinbouw & Uitgangsmaterialen en Water & Maritiem.

Relevantie voor Topsector Water & Maritiem

Alle drie de TKI's zijn in meer of mindere mate betrokken bij de KIA landbouw water voedsel, dus voor allen zal het relevant zijn.

1.7 Subsidieregeling Missiegedreven Onderzoek, Ontwikkeling en Innovatie (MOOI)

Stimuleren van innovatieve integrale oplossingen voor de concrete uitdagingen uit het Klimaatakkoord. Projecten moeten meer integrale oplossingen bieden, dus niet gericht zijn op specifieke technieken of componenten, maar op een multidisciplinaire aanpak voor missies.

Wie kan aanvragen?

Alle partijen die in samenwerkingsverbanden oplossingen onderzoeken en ontwikkelen.

Waarvoor kan aangevraagd worden?

Vier thema's: wind op zee, hernieuwbare energie op land, gebouwde omgeving en Industrie.

Relevantie voor Topsector Water & Maritiem

Bij thema Wind op zee met transport naar windparken in een integrale aanpak.

1.8 TechLeap (voorheen StartupDelta)

TechLeap is een publiek-privaat-initiatief en opgericht ter ondersteuning van start-ups. Alle start-up-initiatieven zijn er vertegenwoordigd. In TechLeap ondersteunt RVO, samen met vele andere partijen start-ups, bijvoorbeeld in hun internationale ambities. Binnen TechLeap voert RVO ook FastLane uit (zie volgende paragraaf).

Wie kan er gebruik van maken?

Voor zowel de Nederlandse start-ups die naar het buitenland willen, als voor de buitenlandse start-ups die naar Nederland willen uitbreiden.

Waarvoor kan aangevraagd worden?

Ondersteuning bij het vinden van internationale partners, landeninformatie en tech-hubs in verschillende delen van de wereld.

Relevantie voor Topsector Water & Maritiem

Start-ups uit de Topsector Water en Maritiem kunnen hier gebruik van maken.

1.9 Fast Lane voor start-ups en scale-ups

RVO is sparringpartner van high potential start-ups en scale-ups die al gebruik maken van RVO-dienstverlening en de potentie hebben tot internationale schaalbaarheid en binnen drie jaar te kunnen groeien naar 10 fte en naar meer dan € 1 mln omzet.

Wie kan er gebruik van maken?

Ambitieuze start-ups en snelle groeiers.

Waarvoor kan aangevraagd worden?

Advisering bij groeien. RVO kijkt samen met ondernemers naar vervolgstappen in financiering, internationalisering, wet- en regelgeving en kennis en netwerken.

Relevantie voor Topsector Water & Maritiem

Het overgrote deel van de topsector bestaat uit relatief kleine (jonge) bedrijven. Fast lane is een instrument dat high potentials en snelle groeiers op maat verder kan helpen.

1.10 Small business Innovation Research (SBIR)

Innovatie in opdracht. SBIR is een werkwijze waarmee de overheid (d.w.z. de aanbestedende diensten van ministeries, uitvoeringsorganisaties en decentrale overheden -waterschappen, provincies en gemeenten-) door een innovatiecompetitie ondernemers uitdaagt om met innovatieve producten en diensten te komen om een vooraf gedefinieerd maatschappelijke vraagstuk op te lossen. SBIR's worden per oproep uitgezet en is niet een doorlopende regeling.

Wie kan aanvragen?

Ondernemers (van start-ups, tot kleine en middelgrote bedrijven).

Waarvoor kan aangevraagd worden?

Per oproep kunnen ondernemers een offerte indienen voor het ontwikkelen van nieuwe producten of diensten om tegemoet te komen aan de in de oproep benoemde maatschappelijke uitdaging.

Relevantie voor Topsector Water & Maritiem

Er is budget beschikbaar waar ook voor Topsector Water & Maritiem gerelateerde zaken een claim op gedaan kan worden. Denk bijvoorbeeld aan overheidspartijen als Rijkswaterstaat, de Rijksrederij, Defensie en/of Waterschappen die een innovatieve oplossing zoeken voor een probleem waarvoor ze gesteld staan.

1.11 Praktijkleren (PL)

De subsidie is een tegemoetkoming voor de kosten die een werkgever maakt voor de begeleiding van een leerling, deelnemer of student.

Wie kan aanvragen?

Bedrijven die eigen personeel bij opleidingsinstituten een praktijk- of werkpleerplaats laten doen. Daarnaast kunnen bedrijven ook aanvragen voor de uren die ze besteden aan het begeleiden van studenten.

Waarvoor kan aangevraagd worden?

De subsidie is een tegemoetkoming voor de kosten die een werkgever maakt voor de begeleiding van een leerling, deelnemer of student. Ook is de subsidie een tegemoetkoming in de loon- of begeleidingskosten van een promovendus of technologisch ontwerper in opleiding. De subsidie wordt na afloop van de begeleiding aangevraagd.

De subsidieregeling richt zich vooral op:

- kwetsbare groepen op de arbeidsmarkt voor wie toegang tot de arbeidsmarkt een probleem is
- studenten die een opleiding volgen in sectoren waar een tekort ontstaat aan gekwalificeerd personeel
- wetenschappelijk personeel, dat onmisbaar is voor de Nederlandse kenniseconomie.

Relevantie voor Topsector Water & Maritiem

Deze regeling is relevant voor alle partijen uit de Topsector.

2 Fiscale regelingen voor ondernemers

2.1 Wet Bevordering Speur- en Ontwikkelingswerk (WBSO)

Deze fiscale regeling voor R&D in het bedrijfsleven bestaat al 25 jaar en beslaat inmiddels meer dan 1 € miljard per jaar.

Wie kan aanvragen?

De fiscale voordelen zijn beschikbaar voor ondernemingen met personeel, zonder personeel en specifiek starters. Het fiscale voordeel komt uit toepassing van korting op de loonbelasting van personeel dat aan R&D werkt.

Waarvoor kan aangevraagd worden?

Voor R&D activiteiten in bedrijven. RVO beoordeelt aanvragen op o.a. nieuwe technische werkingsprincipes, met de aanvrager als referentie.

Relevantie voor Topsector Water & Maritiem

Voor bedrijven uit de gehele topsector die bezig zijn met R&D.

2.2 Milieu-investeringsaftrek en Willekeurige afschrijving milieu-investeringen (MIA en Vamil)

Wie kan aanvragen?

De MIA en Vamil bieden fiscale voordelen voor ondernemers die willen investeren in milieuvriendelijke technieken.

Waarvoor kan aangevraagd worden?

Voor investeringen die bedrijven doen in milieuvriendelijke middelen. Het fiscale voordeel geldt voor bedrijfsmiddelen die op de - jaarlijks vast te stellen- Milieulijst staan. De milieu-investeringsaftrek resulteert in een korting tot 36% op de inkomsten- of vennootschapsbelasting. Voor de Milieulijst worden ondernemers o.a. beoordeeld op een bovenwettelijke milieubijdrage.

Met de Vamil-regeling kunnen ondernemers investeringen in milieuvriendelijke technieken in willekeurige jaren afschrijven (tot 75% van de investeringskosten). Doordat het kan op een tijdstip dat zij zelf bepalen (in jaren met de meeste winst), kan het een liquiditeit- en rentevoordeel opleveren.

Relevantie voor Topsector Water & Maritiem

Eenzijds is de MIA/Vamil voordelig voor bedrijven uit de hele Topsector die als eindgebruiker investeren in duurzame technologie. Anderzijds kan de MIA/Vamil een voordeel bieden voor technologie leveranciers, die als zij hun innovatieve technologie op de Milieulijst laten plaatsen, een marktvoordeel hebben doordat klanten met fiscaal voordeel bij hen kunnen afnemen.

2.3 Energie-investeringsaftrek (EIA)

Deze regeling is een tegenhanger van MIA/Vamil en specifiek gericht op energiebesparende innovaties.

Wie kan aanvragen?

Deze regeling biedt fiscale voordelen voor ondernemers die willen investeren in energievriendelijke technieken.

Waarvoor kan aangevraagd worden?

Het fiscale voordeel geldt voor bedrijfsmiddelen die op de (jaarlijks vast te stellen) Energielijst met bedrijfsmiddelen staan. Voor die investeringen kan 45% van de investeringskosten worden afgetrokken van de fiscale winst.

Relevantie voor Topsector Water & Maritiem

Eenzijds is de EIA voordelig voor bedrijven uit de hele Topsector die als eindgebruiker investeren in duurzame energiebesparende maatregelen. Anderzijds kan de EIA een voordeel bieden voor technologie leveranciers, die als zij hun innovatieve technologie op de Energielijst laten plaatsen, een marktvoordeel hebben doordat klanten met fiscaal voordeel bij hen kunnen afnemen.

2.4 Subsidie Duurzame Energieproductie (SDE++)

Subsidieregeling voor het produceren van duurzame energie met hernieuwbare energietechnieken, zoals biomassa, geothermie, water, windenergie (ook op zee) en zon. Nieuwe categorie in 2020 (openstelling 29 september – 22 oktober): aquathermie.

Wie kan aanvragen?

Bedrijven, instellingen en non-profit organisaties

Waarvoor kan aangevraagd worden?

Tegemoetkoming in het kostprijverschil (de onrendabele top) tussen duurzaam opgewekte energie en de marktwaarde van geleverde energie.

Relevantie voor Topsector Water & Maritiem

Voor alle partijen uit de topsector die - al dan niet voor eigen gebruik- duurzame energie gaan opwekken. Nieuw in 2020: subsidie voor thermische energie uit oppervlaktewater (TEO) en thermische energie uit afvalwater (TEA, riothermie).

3 Kredietverlening en borgstelling

3.1 Garantie Ondernemingsfinanciering (GO)

Wie kunnen aanvragen?

Ondernemers die krediet nodig hebben.

Waarvoor kan aangevraagd worden?

Banken kunnen 50% staatsgarantie krijgen op middelgrote en grote leningen, waarmee banken hun risico's kunnen verkleinen en kredietstromen aan ondernemers op gang worden gehouden.

Relevantie voor Topsector Water & Maritiem

Daar waar de banken risico's te groot vinden voor financiering kan overheidsgarantstelling banken in beweging krijgen.

3.2 Borgstelling MKB-kredieten (BMKB)

Als ondernemers te weinig onderpand hebben om geld te lenen, kunnen zij bij hun financier informeren naar de mogelijkheden van de Borgstelling MKB-kredieten. Met deze regeling kan het onderpand vergroot worden en dus de financierbaarheid van de onderneming.

Wie kunnen aanvragen?

Banken en niet-bancaire financiers

Waarvoor kan aangevraagd worden?

Bedrijven met een kredietbehoefte kunnen de helft tot driekwart van hun lening financieren met BMKB-krediet.

Relevantie voor Topsector Water & Maritiem

Voor bedrijven die bijvoorbeeld hun productie willen vergroten en daar onvoldoende kredietwaardigheid voor hebben, kan borgstelling voor (continuering van) financiering zorgen.

3.3 Innovatiekrediet (IK)

Met innovatiekrediet wordt een gat op de kapitaalmarkt gevuld in het geval innovatieve projecten niet geheel uit eigen middelen of door de markt kunnen worden gefinancierd. In deze fase is er nog geen omzet en zijn ondernemers druk doende om iets werkend te krijgen. Typisch voor deze fase is dat commerciële financiers nog niet bereid zijn in te stappen.

Wie kan aanvragen?

Ondernemers

Waarvoor kan aangevraagd worden?

Ontwikkeling van een nieuw veelbelovend product.

Relevantie voor Topsector Water & Maritiem

In de vroege fase waarin banken nog niet willen instappen vanwege teveel onzekerheid, biedt innovatiekrediet mogelijkheden.

4 Specifiek voor TKI's

4.1 TKI-Netwerkactiviteiten in de MIT regeling

Uitsluitend bedoeld voor Topconsortia voor Kennis en Innovatie (TKI) om kennisdeling en netwerkvorming tussen mkb-ondernemers te bevorderen met netwerkactiviteiten zoals masterclasses, workshops of conferenties.

4.2 TKI-Innovatiemakelaars in de MIT regeling

Uitsluitend bedoeld voor Topconsortia voor Kennis en Innovatie (TKI) voor het inhuren van innovatiemakelaars om mkb-ondernemers advies te geven over innovatie van producten, processen of diensten. Bijvoorbeeld voor technologische bijstand of diensten voor het overdragen van technologie.

4.3 Programma Ondersteunende activiteiten (POA, geen link)

Elk TKI krijgt een budget van het Ministerie van EZK om taken te kunnen uitvoeren. Zij kunnen dit budget gebruiken om de administratieve taken rond de uitvoering van de PPS regeling uit te (laten) voeren (inhuur accountant, controller e.d.). Daarnaast kan het TKI dit budget inzetten voor activiteiten gericht op het versterken van hun sector. Denk hierbij aan voorlichtingsbijeenkomsten, consortiumvorming etc. De TKI's kunnen dit vaste budget desgewenst ophogen door geld uit de door hun verdiende PPS-toeslag over te hevelen naar het POA-budget.

5 Toekomstige ontwikkelingen

5.1 Impulsregeling Klimaatadaptatie (in ontwikkeling)

Het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat overweegt om in de nabije toekomst een impulsprogramma in uitvoering brengen. Het programma zal gericht zijn op het aanpakken van wateroverlast, droogte en gevolgen van overstromingen in bebouwde omgeving en landelijk gebied. Dit kan voor de Topsector Water en Maritiem werkzaamheden tot gevolg kan hebben, zowel in de voorbereidende planvorming als bij de realisatie van de maatregelen.